OPORA

Oekraïense jongeren in Noord-Holland

Hulp kan niet wachten

01 Achtergrond

In juli 2025 publiceerde de Adviesraad Migratie het rapport **"Van kwetsbaarheden naar kansen" (Migratie, 2025),** waarin zorgwekkende conclusies worden getrokken over de situatie van Oekraïense ontheemden in Nederland.

De raad doet vier kernaanbevelingen:

1. Geef snel duidelijkheid over het verblijfsrecht na afloop van de huidige regeling.
2. Maak opvang en leefomgeving stabieler en kindvriendelijker.
3. Garandeer onderwijskansen en betaalbaar vervolgonderwijs.
4. Versterk de mentale ondersteuning met cultuur sensitieve hulpverlening.

Mijn dochter van 15 heeft al maanden geen eetlust, geen energie en zegt dat ze niet meer verder wil. Ik weet niet meer waar ik terecht kan. – moeder, Noord-Holland

Een 9-jarige jongen, slachtoffer van seksueel geweld in Oekraïne, wacht hier al maanden op passende psychologische hulp. – melding bij Empatia Helpline

Een 15-jarig meisje werd op een opvanglocatie aangerand. Haar ouders vroegen direct om psychologische hulp in haar eigen taal. Tot nu toe is er nog niets geregeld.

Deze casussen zijn **geen uitzonderingen.** Ze komen wekelijks binnen bij de Empatia Helpline. En vaak is er in Nederland geen passende zorg te vinden. **Jongeren wachten, vallen uit, of verdwijnen stilletjes uit beeld.**

Waarom hulp nu nodig is

Deze jongeren groeien op met trauma, verlies en onzekerheid. Zonder tijdige en passende ondersteuning lopen zij ernstige risico's:

- Verergering van psychische klachten
- Schooluitval en isolement
- Gezinnen die overbelast raken
- Escalatie in crisissituaties

Elke gemiste kans vergroot de kloof – en maakt herstel later moeilijker én kostbaarder.

Verwachte nieuwe doelgroep zijn Oekraïense jongens van 18–22 jaar, die sinds augustus 2025 weer vrij mogen uitreizen en daarom extra in Nederland worden verwacht.

Data en een structurele onderwijs & zorgkloof

Registratie en jeugdpopulatie (CBS & extrapolatie)

De meest recente CBS-cijfers (mei 2024) tonen aan dat er **3.636 Oekraïners in de leeftijdscategorie 0–25 jaar** geregistreerd staan in Noord-Holland.
Extrapolatie van landelijke CBS-gegevens laat echter zien dat er in Noord-Holland naar schatting **20.172 Oekraïense ontheemden (UDP's)** wonen (18% van het nationale totaal).
Doorgevoerd naar leeftijd betekent dit dat er ongeveer **7.200 jongeren (0–25 jaar)** in Noord-Holland verblijven.
Aangezien volgens het CBS 6% van de populatie 0–4 jaar is, blijven er naar schatting **6.800 jongeren boven de 4 jaar** over.

Onderwijskloof (Adviesraad Migratie, 2025)

Volgens de **Adviesraad Migratie (2025)** nemen **2.050 Oekraïense kinderen** niet deel aan onderwijs in Nederland.
Toegepast op Noord-Holland (18%) betekent dit dat ruim **350 jongeren uit het zicht zijn van het onderwijssysteem**.
Dit vormt een serieuze barrière tot toegang tot mentale gezondheidszorg voor Oekraïense jeugd.

Zorgkloof (meta-analyses + WHO-data)

Internationale studies en WHO-ramingen tonen aan dat **30–40% van jongeren** uit conflictgebieden zoals Oekraïne kampen met mentale gezondheidsproblemen.
Bij ongeveer 25% van hen komen **meerdere klachten tegelijk** voor.
Toegepast op de Oekraïense jongeren in Noord-Holland betekent dit dat **meer dan 2.500 jongeren** kampen met mentale problemen.
Slechts een klein deel van deze jongeren krijgt toegang tot gespecialiseerde zorg.

Vooral in Amsterdam, Haarlem en Alkmaar is de urgentie hoog: hier concentreren zich opvanglocaties, ISK's en de meeste meldingen.

Data en een structurele onderwijs & zorgkloof

Signalen uit de praktijk

De Empatia Helpline ontving in 2,5 jaar tijd **4.918 meldingen** uit heel Nederland, waarvan **793 jeugdigen**.
Noord-Holland is de provincie met de meeste meldingen: **825 in totaal** (18% van alle meldingen), waarvan **138 jongeren** (80 tussen 4–12 jaar, 58 tussen 13–17 jaar).

Er zijn geen exacte cijfers over hulpverlening, maar OPORA, landelijke GGZ-aanbieders en het netwerk LOOP signaleren een gebrek aan Oekraïens-sprekende psychologen en aan cultuur-sensitieve structuren binnen de reguliere GGZ.

Internationale studies en WHO-data wijzen uit dat circa 30–40% van jongeren uit conflictgebieden mentale klachten heeft. Voor Oekraïense jongeren in Nederland ligt dit risico minstens even hoog. Toch krijgt slechts een klein deel toegang tot specialistische GGZ.

Vooral in Amsterdam, Haarlem en Alkmaar is de urgentie hoog: hier concentreren zich opvanglocaties, ISK's en de meeste meldingen.

02 Data

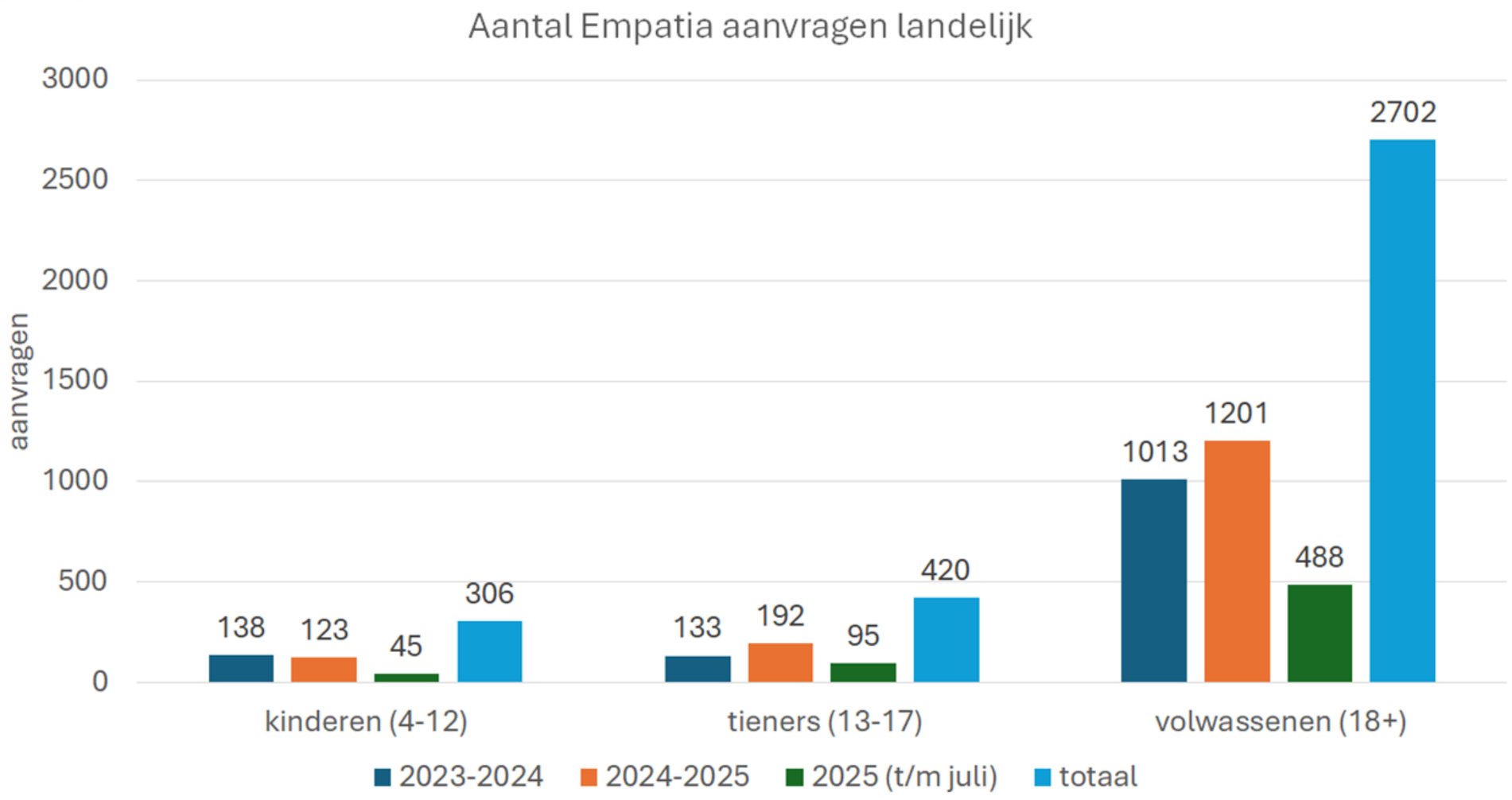
Aantal Empatia aanvragen landelijk
aanvragen
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
138
123
45
306
133
192
95
420
1013
1201
488
2702
kinderen (4-12)
tieners (13-17)
volwassenen (18+)
2023-2024
2024-2025
2025 (t/m juli)
totaal

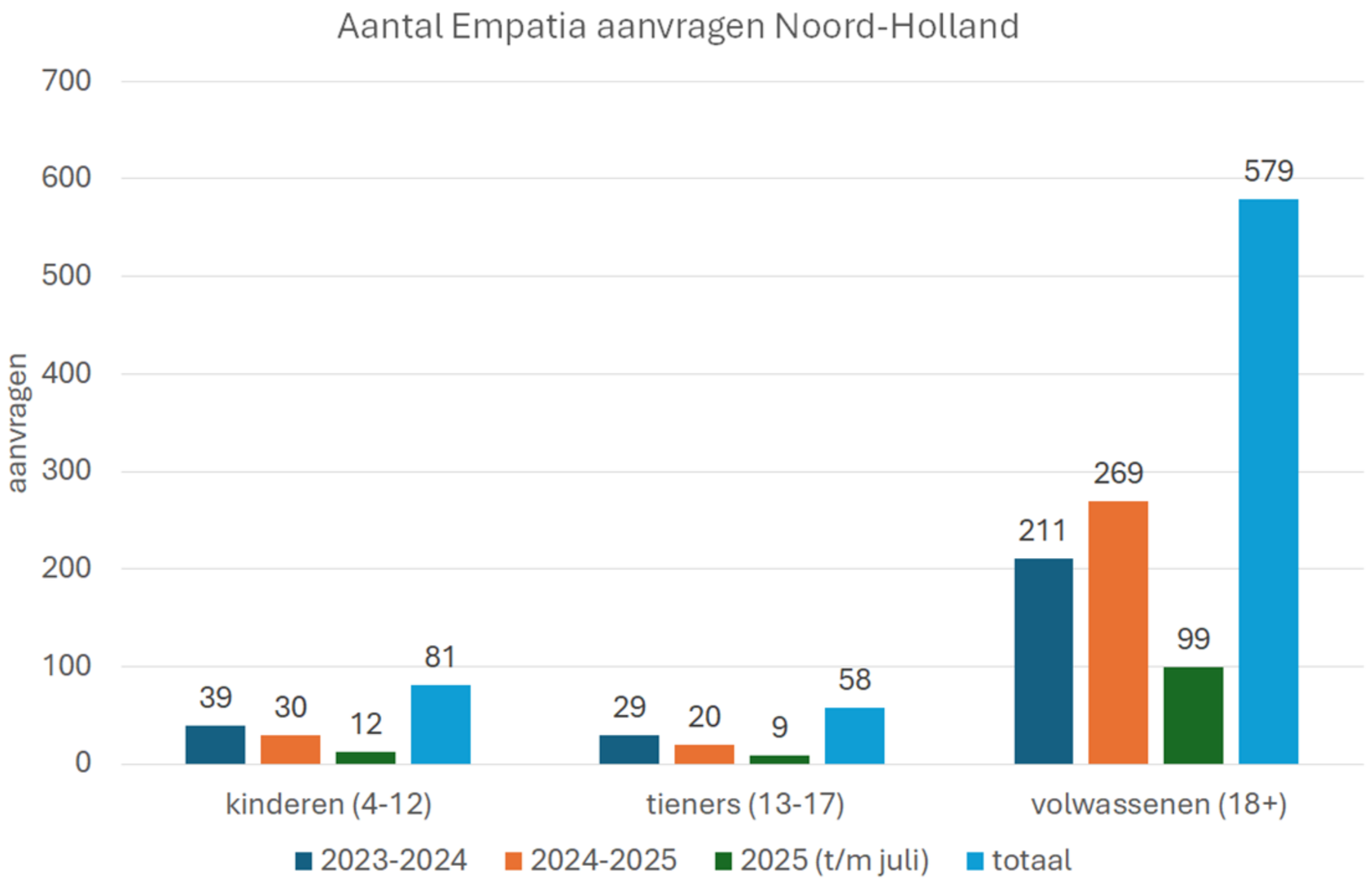
Aantal Empatia aanvragen Noord-Holland
aanvragen
700
600
500
400
300
200
100
0
39
30
12
81
29
20
9
58
211
269
99
579
kinderen (4-12)
tieners (13-17)
volwassenen (18+)
2023-2024
2024-2025
2025 (t/m juli)
totaal

Percentage aanvragen per provincie

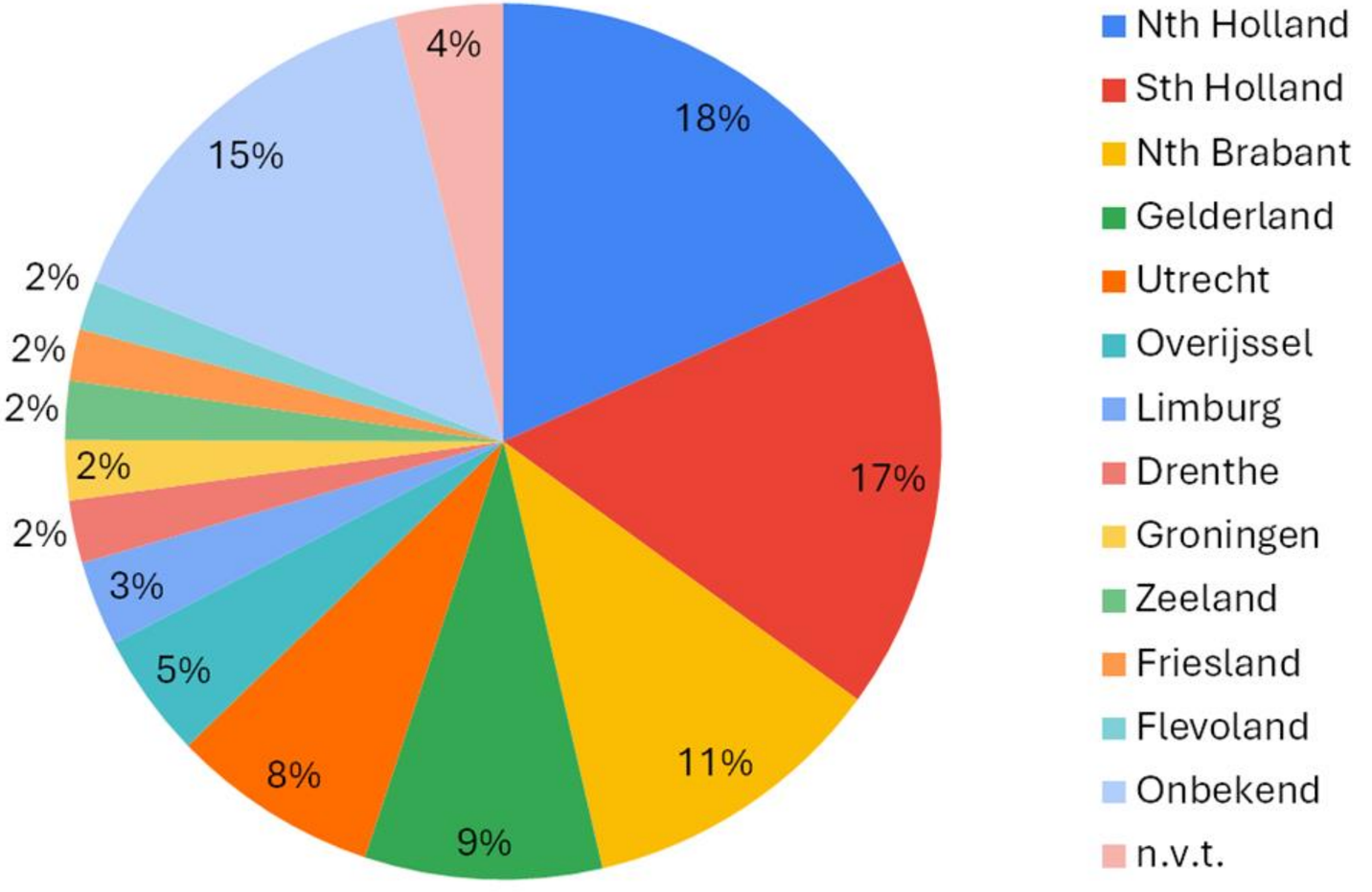

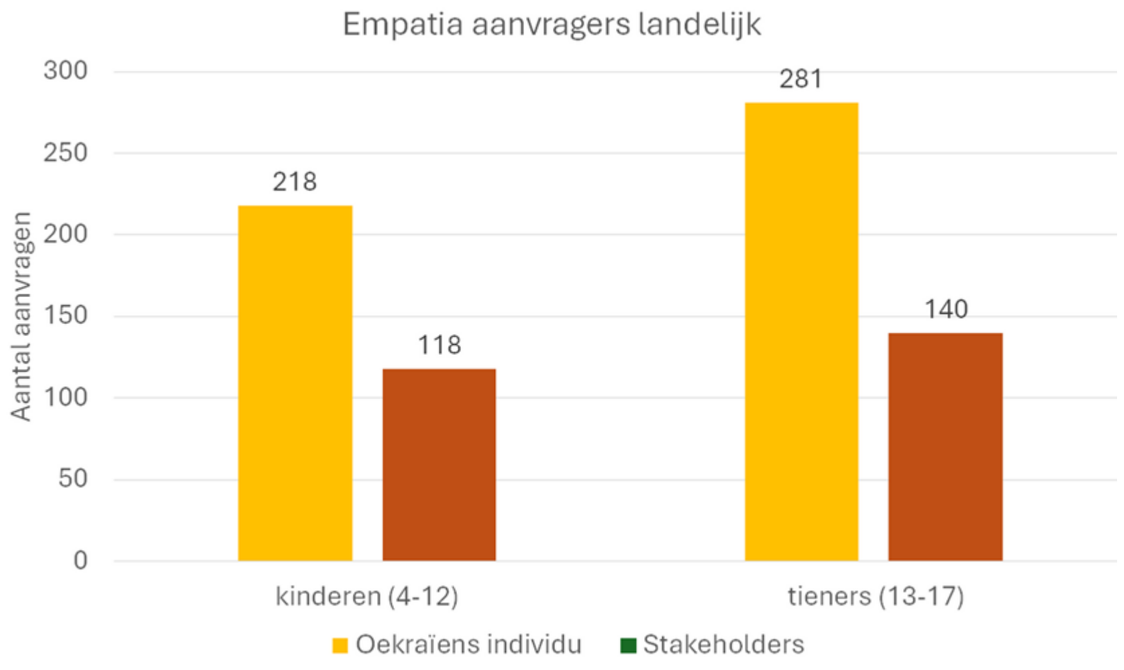
Empatia aanvragers landelijk
Aantal aanvragen
300
250
200
150
100
50
0
218
118
281
140
kinderen (4-12)
tieners (13-17)
Oekraïens individu
Stakeholders

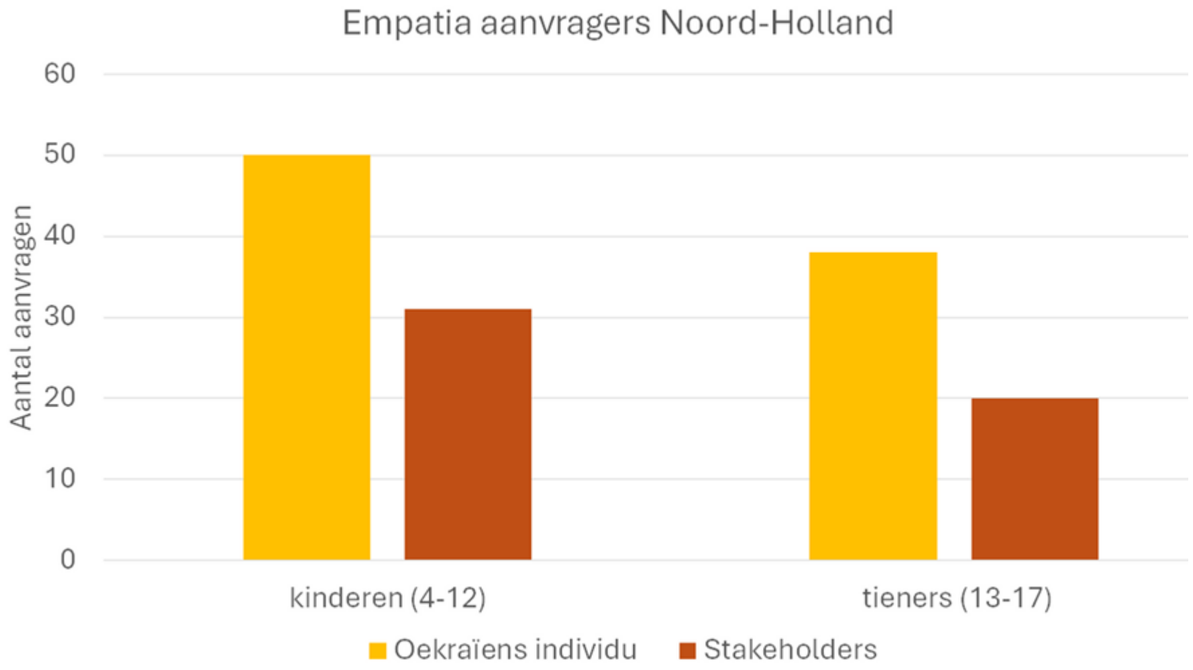
Empatia aanvragers Noord-Holland
Aantal aanvragen
60
50
40
30
20
10
0
kinderen (4-12)
tieners (13-17)
Oekraïens individu
Stakeholders

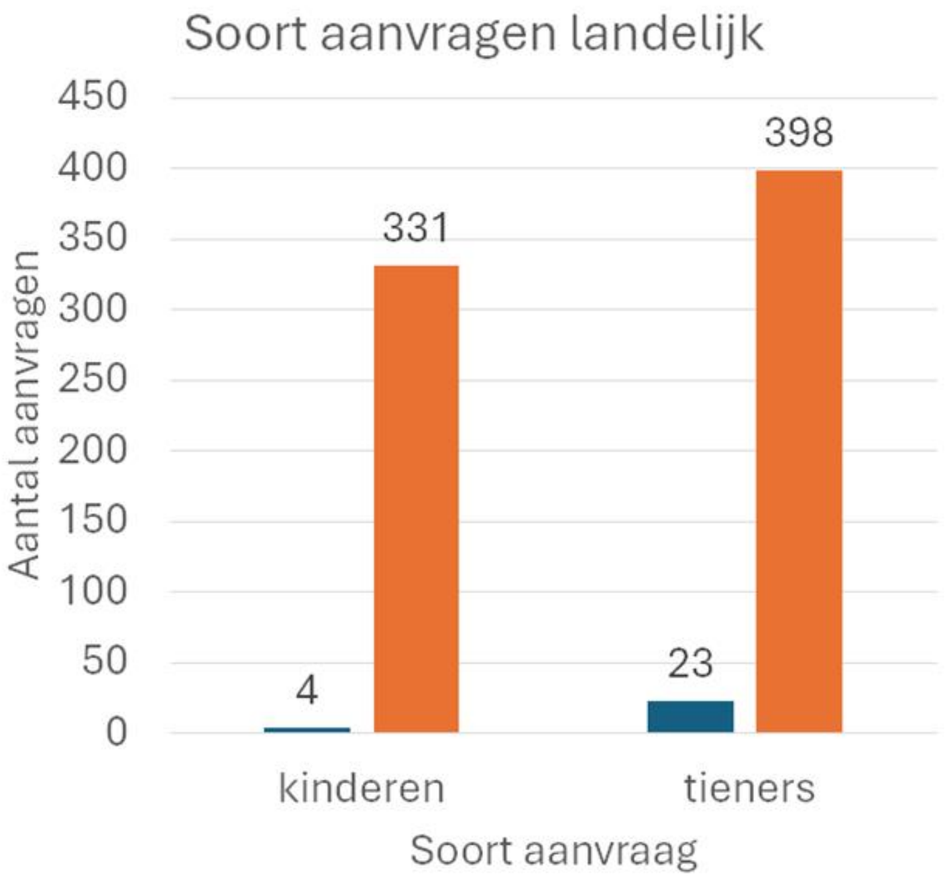

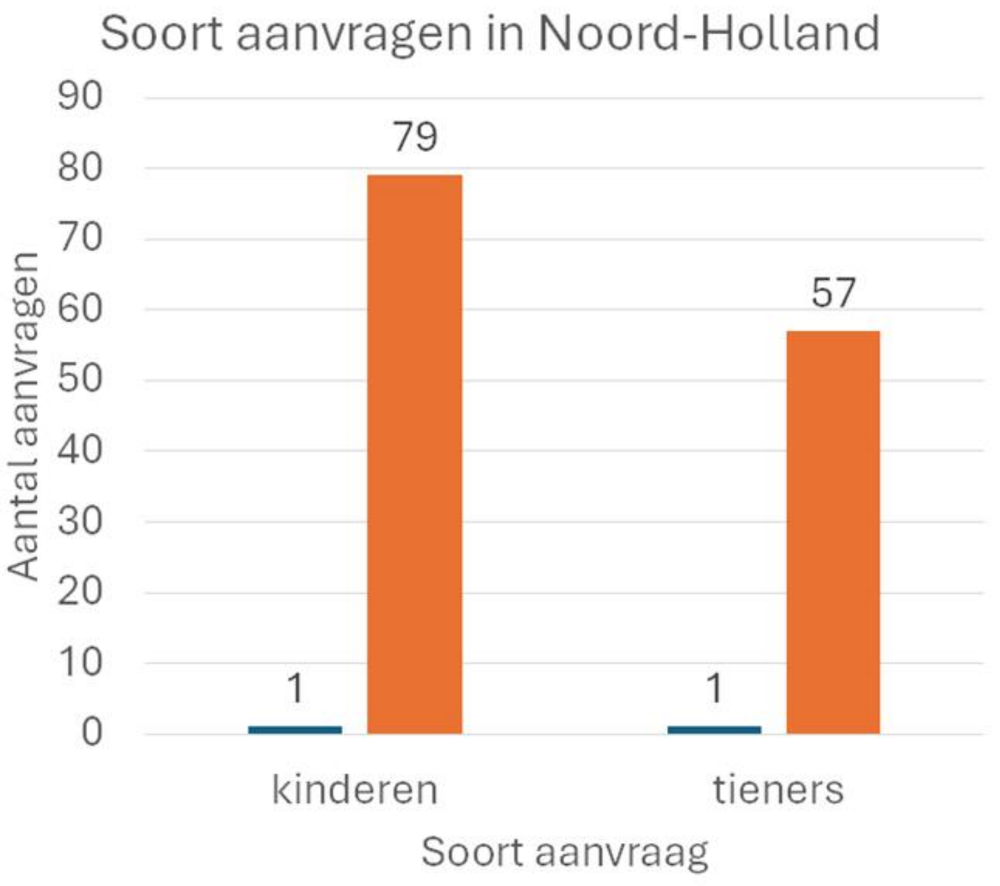

Psychologisch crisis

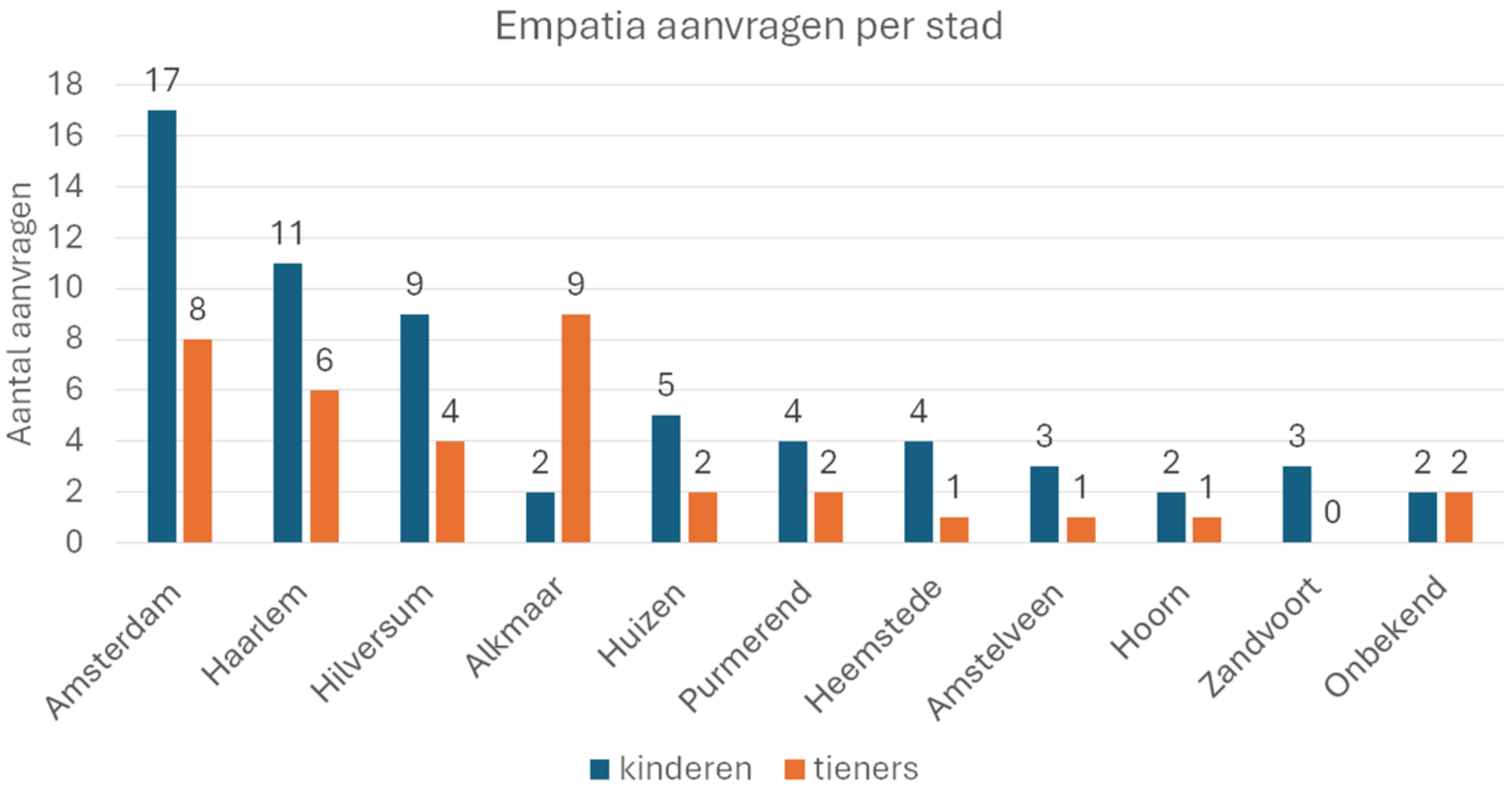

* Alleen de steden met 3 of meer aanvragen zijn weergegeven

03 De oplossing: samenhangende aanpak

Empatia stelt voor om de kloof te dichten met twee pijlers:

1. **Teens Resilience Academy (TRA)**
   - Groepsprogramma onder leiding van SKJ-geregistreerde Oekraïense psychologen.
   - Gericht op veerkracht, emotieregulatie, identiteit en sociale verbondenheid.
   - Ingezet via scholen (ISK's en regulier PO/VO) met aanvullende ouder- en docententraining.
   - Functioneert als toegangspoort: jongeren worden gescreend en waar nodig doorgeleid naar specialistische GGZ.

2. **Versterking van netwerken in Noord-Holland**
   - Gebruik van bestaande structuren: GGD, samenwerkingsverbanden onderwijs, RET's en BEN.
   - Casusoverleggen worden verrijkt met Oekraïense expertise, zodat jongeren ook bij complexe problematiek aan tafel komen.
   - Empatia-professionals ondersteunen ouders en jongeren praktisch (formulieren, taal, aanwezigheid bij gesprekken).

04 Doelstelling

Het uiteindelijke doel is het realiseren van een sluitende, duurzame en cultuur-sensitieve toegangslijn voor Oekraïense jeugd naar specialistische GGZ in Noord-Holland.

Deze wordt:

- Verankerd binnen het onderwijs in verbinding met de samenwerkingsverbanden;
- Versterkt door vroeg signalering in samenwerking met GGD ’en;
- Geborgd via gemeenten en uitvoerende zorgorganisaties binnen de Jeugdwet;
- Afgestemd via het Regionaal Expert Team (RET) en het Boven Regionaal Expertisenetwerk Noord-Holland (BENNH).

04 Doelstelling

Empatia heeft de nadrukkelijke wens om aan te sluiten bij dit programma, zodat ook ontheemde Oekraïense jongeren als doelgroep worden meegenomen. Daarmee krijgt Noordje meer kleur en inclusiviteit en wordt bijgedragen aan een jeugdstelsel waarin álle jongeren zich gezien en gesteund weten.

Samen met deze partners:

- Creëren we bewustzijn en urgentie;
- Versterken we de vroeg signalering;
- Maken we verwijsroutes inzichtelijker;
- Leggen we structurele afspraken vast over monitoring en terugkoppeling.

05 Randvoorwaarden en uitgangspunten

- Toegang via de Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO)
- Geen verdringing van bestaande doelgroepen
- Gebruik van bestaande samenwerkingsstructuren
- Inzet van cultureel sensitieve casemanagers
- Cultuur sensitieve benadering
- Bestuurlijke steun en mandaat